

HUNYADI JÁNOS TÖRÖKELLENES HARCAI

1. Származás, felemelkedés 3570

(Jagelló) Ulászló (1440-44) hadvezére apja a

- havasalföldi **Serba fia Vojk**
- a család Luxemburgi Zsigmond (1387-1437) alatt emelkedik fel

- Első nagy sikere: 1441 **bátaszéki** csata: a Hunyadi és Újlaki vezette Ulászló-csapatok megverik Erzsébet (Habsburg Albert (1437-39) özvegye) csapatait;
 - Hunyadi jutalmul megkapja a déli szörényi bánságot, melynek **határvédelmi** funkciója van.

Hadvezéri tudománya

Hunyadi János többféle **harcmodort** megismer:

- **huszita**: gyors felvonulás, meglepetésszerű támadás, szekérvár, parasztok alkalmazása, cseh eredetű
- **condottieri** ('zsoldosvezér'): zárt alakzat, itáliai eredetű

2. Hunyadi János első törökellenes harcai:

- 1441 **Nándorfehérvár** környékén megveri Iszhák bégét

- 1442 márciusa: Mezőid bég 15 ezer katonával Erdélyt támadja: **Gyulafehérvár** mellett Hunyadi nagy győzelmet arat fölötte
- 1443. **III. Frigyes** német-római császárt ráveszi **Jenő** pápa, hogy **ne támadja Magyarországot**, amíg az a törökkel küzd.
 - Így lehetőség van a **török elleni nagy háború megszervezésére**, melynek célja a török kiűzése Európából.

3. 1443-44 "hosszú hadjárat"

35 ezres sereg (magyar, szerb, lengyel, bosnyák, német) indul 1443 telén

- A törökök **el vannak foglalva Anatóliában** (ázsiai rész), jó alkalom az ellentámadásra

- Nis felé indulnak, a Morava-völgyben több győztes csata, végső cél Drinápoly (Edirne, a törökök európai fővárosa). A támadás nem sikerül, mert a hágók a fagy miatt járhatatlanok
 - a törökök üldözik a visszavonuló csapatokat, 3 csata, mindet a magyarok nyerik

1444-re két különböző koncepció alakul ki a hadjáratokkal kapcsolatban:

- az **európai uralkodók** szerint: tovább kell folytatni az előrenyomulást (végül is nem ők vitték a bőrüket a vásárra)
- **magyar vélemény**: nem kell tovább folytatni a harcot, mert nehéz összeszedni a sereget és megérkezhetnek az anatóliai segítő török csapatok is. Lehetőség van az előnyös béke megkötésére

1444 nyara: drinápolyi béke

100 ezer arany **hadisarcot** fizetnek a törökök 25 ezer

- **katonát adnak** szükség esetén
- a **szerbiai és boszniai várakat visszaadja** a szultán ill. garantálja ezen államok szuverenitását

- Hunyadi **személyes érdeke**: Djordje Brankovič (Brankovics György) szerb és bosnyák despota visszakapja szerbiai és boszniai birtokait, Hunyadi pedig megkapja Djordje Brankovič Magyarországon kapott bárói birtokát

4. A várnai csata

- 1444, a drinápolyi béke után: a **pápai követek támadásra** biztatnak
- jó alkalomnak tűnik, mert III. Frigyes nem támad meg bennünket, illetve a **velenceiek vállalják, hogy blokád alá veszik a Boszporuszt és Dardanellákat**, így anatóliai csapatok nem juthatnak át

- probléma: a magyar seregben csak 20-25 ezer katona gyűlik össze
- délkelet felé indulnak (a Rodope- hegység, Szófia vonalán), a végső cél Drinápoly lett volna
 - **1444. november 10. Várna mellett**

II. Murád szultán 80 ezer katonával megveri I.

(Jagelló) Ulászló csapatait

- **A vereség okai:**

- a) a ruméliai hadsereg maradványaihoz csatlakoznak anatóliai katonák, mert a **velencei hajózár nem működött jól**, a genovaiak fejenként egy aranyért átszállították a törököket
- b) a szárnyakon a magyar lovasság győzött, de Ulászló meggondolatlanul nekirohan a janicsárok (elit katonák) falának; **Ulászló meghal**, zavar támad, menekülés, de a török csapatok nagy veszteségeik miatt nem üldözik őket

5. A kormányzás (gubernium) időszaka

- 1444-46 Magyarországon a "korona uralma": **7 főkapitány** veszi kezébe a hatalmat, főleg Hunyadi és Újlaki
- **1446-1453 Hunyadi János kormányzósága** (kormányzó = gubernátor)
- 1448 Kasztrióta György (Szkander bég) albán szabadságharcos felkelése; jó alkalom a támadásra, így következik be **1448 októberében: a 2. rigómezei csata**, Hunyadi veszít, elveszik a remény a török Balkánról történő kiűzésére. Ez volt az utolsó török elleni támadás, a továbbiakban **Hunyadi már védekezésre kényszerült**.

1453: a török elfoglalja Konstantinápolyt: megerősíti keleti határait, így készül a magyarok elleni bosszúhadjáratra.

6. 1456 Nándorfehérvár török ostroma

- **Szilágyi Mihály** (Hunyadi sógora) a várkapitány
- a török **hajózárral** veszi körül a várat, emiatt egyelőre nem volt utánpótlás közben két irányból is érkeztek a **felmentő seregek**:
- a) **Kapisztrán János** itáliai szerzetes **Titelnél** gyülekezik, Zimony felé vonul
- b) **Hunyadi kis csónakokkal** átjut a hajózáron, felgyújtja a gályákat, visz utánpótlást

- 1456. július 21. nagy roham
 - ⇒ a **törökök elfoglalják a várost**, magyarok visszahúzódnak a várba
 - ⇒ a Zimonynál táborozó keresztések megrohanják a török táborát, **Hunyadi elfoglalja a török ágyúkat**
 - ⇒ II. Mehmed szultán megsebesül, török visszavonulás, nem üldözik őket, mert a törökök mintegy 80 ezren vannak, a magyarok 10 ezren, a keresztések pedig nem támadnak, csak védekeznek
 - ⇒ közismert **Dugovics Titusz** hőstette, aki a lófarkas zászlót kitűző török ellenfelét magával rántotta a vizesárokba

III. Callixtus pápa elrendeli a **déli harangszót** (még nem eldöntött a történészek körében, hogy a győzelem emlékére, vagy az ostrom közben vagy már az ostromot megelőzően

Az ostrom utáni pestisjárványban **Hunyadi és Kapisztrán is meghal**

A nándorfehérvári diadal után **70 évig nem támad** a szultáni főereg.

-
-